

den, wat redelijk aan de verwachtingen heeft beantwoord. Immers, het bestuur rapporteerde op 25 januari 1765 dat alle textiel daar verkocht was op 116 stuk guinees gewoon gebleekt, 16 stuk Nankings linnen, 8 stuk fijne niquaniassen, [fol. 59] 113 stuk grove niquaniassen en $17\frac{1}{3}$ stuk Bengaalse armozijsen na. Bij een inkoopprijs van f 119.653 was er met deze verkoop f 25.272 verdiend, ofwel $21\frac{1}{8}$ %. Daar Heren XVII ook willen weten aan wie en voor welke prijs de koning van Trengganu zijn peper, waarvoor hij 12 Spaanse realen de pikol vroeg en die de Compagnie heeft afgewezen, heeft verkocht, zal het bestuur worden bevolen daaraan snel tegemoet te komen. Verder wordt bericht dat volgens de brief van 6 april 1765 de overgebleven schuld van de overleden koning van Johore voldoende is afgelost. Heren XVII hadden met verwondering gezien dat de gezagvoerder van de pantjalang Surabaya en de commandant van Perak beide gelijkelijk waren belast voor een tekort van $78\frac{1}{2}$ lb tin op een partij van 35.000 lb die vandaar was aangevoerd. [fol. 60] Tegen hun mening dat alleen de commandant van Perak belast had moeten worden, voert men aan dat er over het afwegen te Perak niets gezegd kan worden, maar dat er soms redenen zijn er sommigen met een ruim geweten van te verdenken, dat ze lichtere schuitjes voor zwaardere laten gelden. Daar onder Makassar de noodzaak de bestellingen van het bestuur en de dienaren behoorlijk uit te voeren al is genoemd, wordt daar naar verwezen. Daarbij wordt wel opgemerkt dat gebrek vaak ontstaat door te late bestellingen. Heren XVII hadden over Malakka, en ook over Ceylon, opgemerkt dat personen die gevangen hadden gezeten of andere ontberingen hadden geleden, wel een gratificatie verdienden, maar geen continuering van hun gage, zoals sergeant Pothooren te Batavia [fol. 61] en de schepelingen van de op Ceylon verongelukte schepen. Dit bevel wordt opgevolgd.

SUMATRA'S WESTKUST

Er zal gewaakt worden tegen de vaak voorkomende fraude door Compagnies dienaars met de kamfer en benzoë. Van het laatste zal men alleen goede kwaliteit naar Nederland zenden en het aannemen van slechte kwaliteit beletten. De brief van 12 juni 1765 laat zien welk besluit er is genomen over 300 pikol benzoë, die zonder toestemming door de resident te Airbangis Jan Boudewijns tegen textiel was geruild. Deze partij bleek zo slecht dat op 18 april 1765 is besloten ze na een ernstige reprimande voor zijn rekening te laten liggen. [fol. 62] Hij moet het hele in rekening gebrachte bedrag met $\frac{3}{8}$ % per maand aan de Compagnie betalen. Dit zal de dienaars daar aansporen om goede benzoë te leveren. Men kan gerust zijn over de goede verwachting die het bestuur van de toename van de peperverbouw heeft, want in 1763 is er 135.912 lb en in 1764 154.139 lb te Batavia aangevoerd, en in het begin van dit jaar met de Westfriesland en Jonge Petrus Albertus 84.555 lb. Het bestuur zal bevolen worden uit te leggen waarom in de beantwoording in de marge van de generale missive uit Nederland van 30 september 1761 staat, dat de peper voor contanten wordt ingekocht, maar dat het vroegere bestuur zegt dat dit tegen textiel wordt ingeruild. [fol. 63] De Hoge Regering weet slechts dat er contant rsd 8 de pikol van 125 lb betaald wordt. In de brief van 20 oktober 1764 is al uitgelegd waarom er in 1761 1172 pakken textiel naar Sumatra's Westkust zijn verzonden, hoewel er te Padang en onderhorige kantoren grote voorraden waren en het bestuur had aangetoond dat enige van de niet gewilde soorten niet tegen onbepaalde prijzen te verkopen waren. Daarom wordt naar de jongste generale missive van 8 mei 1765 en de desbetreffende berichten van het bestuur verwezen. Daaruit blijkt dat het redelijk met de verkoop van textiel en de inkoop van goud gaat, ondanks de grote activiteit van de Engelsen te Natal en Tapanuli. Hoewel Heren XVII er op wezen dat de bestellingen van de buitenkantoren kritisch bekeken moeten worden, [fol. 64] is men zo vrij op te merken dat men zich bij alle oplettenheid wel naar de bestellingen van het bestuur en de dienaars moet richten. Zoals in het bijzonder op Sumatra's Westkust wordt er, als er minder wordt gezonden in het geval van een opleving, over gebrek geklaagd, en als er wat meer of snel wordt geleverd, klaagt men, als de afzet wat vermindert of tegenzit, over een te grote zending. Daarom wordt gewoonlijk de middenweg bewandeld, maar er is op het verloop van de handel daar geen